

JAARVERSLAG 2024

Verdieping | Verinnerlijking | Verbinding

قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَغْلِيهَا وَاتَّوَكَّلْ أَوْ أَطْلِقْهَا وَاتَّوَكَّلْ
قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَغْلِيهَا وَتَوَكَّلْ

Bron: Sunan al-Tirmidhī 2517

“Een man zei: ‘Oh Boodschapper van Allah,
moet ik mijn kameel vastbinden en op Allah vertrouwen
of haar niet vastbinden en op Allah vertrouwen?’

De Profeet saws zei:

‘Bind haar vast en vertrouw op Allah.’”

COLOFON

REDACTIE: Esther van Pelt
HOOFDREDACTIE: Anne Dijk
GRAFISCH VORMGEVING: Renée Terheggen

Deze uitgave betreft een vrije uitgave. Delen en doorsturen wordt gewaardeerd, maar mag alleen in volledigheid geschieden. Losse delen knippen en zonder nadrukkelijke toestemming van Fahm Instituut of buiten de context van deze uitgave verder verspreiden, is niet toegestaan.

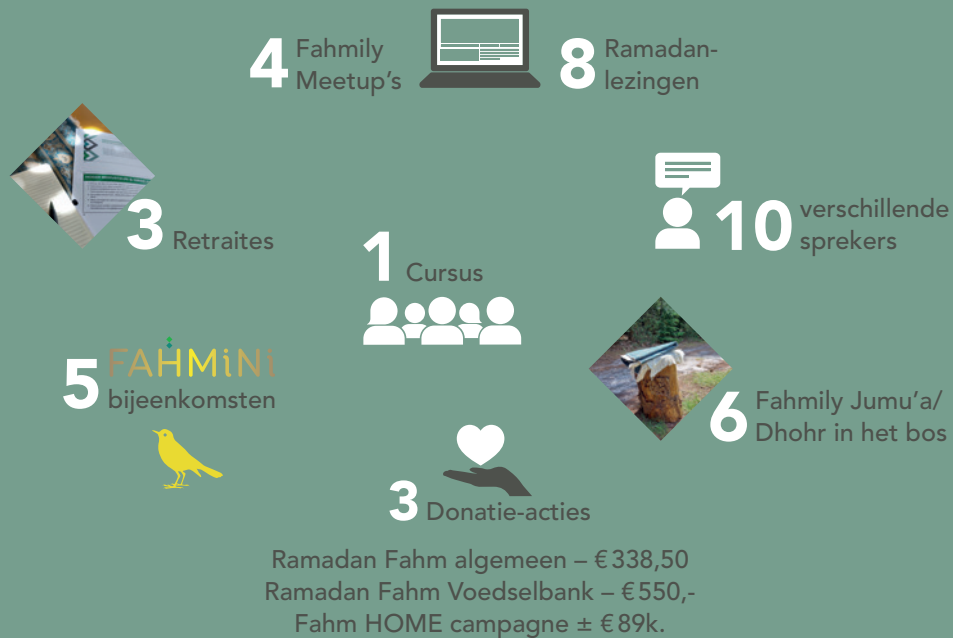
© Copyright komt ten alle tijden toe aan Stichting Fahm Instituut.

INHOUD

WOORD VAN DE VOORZITTER	5
FAHMILY MEETUP'S 2024 VIA ZOOM	8
RAMAḌĀN PROGRAMMA 2024	10
WORD FAHMILY MEMBER	13
UPDATE FAHM HOME – VAN DROOM NAAR HOME	15
WORD VRIEND VAN FAHM HOME	17
'WORDS OF SUPPORT', VIA LAUNCHGOOD.COM	19
FINANCIEEL JAAROVERZICHT 2024 STICHTING FAHM HOME	20
CURSUS 2024	23
VOORBEREIDING RAMAḌĀN; BREKEN MET JE VERLANGENS	23
RETRAITES 2024	24
MINDFULMOSLIM VOORBEREIDING RAMAḌĀN RETRAITE	25
MINDFULMOSLIM 1	25
MINDFULMOSLIM 2	25
WIST JE DIT?	26
VERSCHIL MM1 & MM2	27
OVERZICHT RETRAITES 2025	27
FAHM-TEAM UPDATE 2024	28
EVEN VOORSTELLEN	29
FAHMINI	30
UPDATE – FAHM PUBLISHING	32
WINST & VERLIES OVERZICHT 2024 STICHTING FAHM PUBLISHING	32
BOEKEN	34
FAHMILY BIJEENKOMSTEN	36
IN DE MEDIA	38
ARTIKEL - 'EEN GOED MOSLIM IS EEN GOEDE BURGER'	40
FINANCIEEL JAAROVERZICHT 2024 STICHTING FAHM INSTITUUT	43
ARTIKEL – ZAKAAT AAN WIE TE GEVEN?	44
INZAMELINGSACTIES 2024	47

FahmFacts 2024

WOORD VAN DE VOORZITTER

30 Rajab 1446

Assalamu alaikum beste Fahmily,

2024 is het jaar geworden van èn èn. Vorig jaarverslag deelde ik met jullie dat onze zoektocht naar een Fahm HOME doorging. We hadden wel gehoopt, maar nooit durven dromen dat dit in 2024 dan echt werkelijkheid ging worden! Op 28 oktober 2024 gingen we toch echt van droom naar een waar HOME en hebben we de sleutels van het pand (en vooral land!) in Witharen gekregen. Deze mijlpaal hebben we behaald in het jaar dat **Fahm Instituut** 10 jaar bestaat! Alhamdulillah wa shukrlillah. Een uitgebreidere update over **Fahm HOME** vind je op pag. 15. Omdat al deze veranderingen veel tijd kosten en we op dit moment ook nog keihard aan het klussen zijn in Fahm HOME, hebben we besloten om ons 10-jarig jubileum vooral in gedachten te gedenken en toe te werken naar een 12,5 jarig jubileum. To be continued ...

Daarnaast is 2024 ook het jaar dat het eerste boek van **Fahm Publishing** gepubliceerd is; alles daarover op pag. 32.

Qua activiteiten is ons aanbod stabiel gebleven alhamdulillah, iets minder cursussen en Meetups dan voorheen, maar wel meer FahMiNi's en weer nieuwe, oude bekende en diverse sprekers, alhamdulillah! Blader gerust door om kennis te nemen van al onze activiteiten. Ook tref je een heel nieuw FahMiNi-verhaal over "de hadj route" (ook leuk voor volwassenen) en natuurlijk het financieel jaarverslag.

Zoals ik dit verhaal begon, is het ondanks al dit moois in 2024 vaker èn èn dan of of. Het is de meerstemmigheid in islam die het zo'n mooi geheel maakt; èn taqlid (volgen vanuit liefde en vertrouwen) èn spiritualiteit èn filosofie, niet alleen het ene. Het is èn het meest waardevol om juist alleen in de nacht tahajjut te bidden èn verplicht om juist samen jumu'a te bidden. En zo komt alles in het leven in èn èn.

Zo kwam ook geboorte en verlies dit jaar in ons team samen. Teamlid Lina verloor haar baby Alma, moge Allah's Rahma bij haar en haar gezin zijn. Binnen mijn eigen familie mochten we onze dochter Hanaa Khalifah Fatimah verwelkomen, maar overleed mijn moeder plotseling. Zo vult het leven zich als test met hoogtepunten en dieptepunten.

Een mooie les die ons hierbij helpt is de volgende overlevering van de Profeet Mohammed saws.

Anas ibn Malik leverde over:

**“Een man zei: ‘Oh Boodschapper van Allah,
moet ik mijn kameel vastbinden en op Allah vertrouwen
of haar niet vastbinden en op Allah vertrouwen?’
De Profeet saws zei: ‘Bind haar vast en vertrouw op Allah.’”¹**

Vaak wordt deze uitspraak geschreven als “Tawakkul ‘ala Allah, maar bindt wel je Kameel vast.” – alsof het twee losse dingen zijn. In het Arabisch staat wa – èn.

Het zijn dus geen tegenstellingen – zelf moeite doen en/of Allah vertrouwen. Nee, het gaat tegelijkertijd sámen. De kunst is; kunnen we dat in ons leven ervaren? Ons blijven inzetten, onze kameel blijven vastbinden en tegelijkertijd vertrouwen op Allah. Het is niet vertrouwen en niets doen; nee het is vertrouwen dat Allah een Plan heeft, een Wijsheid heeft, hij ons Rizq (voorziening) geeft als dat voor ons bestemd is, dingen makkelijk maakt als het goed voor ons is, dingen moeilijk laat verlopen als het niet goed voor ons is. Daarin tekenen leren zien, zonder wrok, en daar dan zelf ook naar handelen op de best mogelijke manier, dát is de kunst van het leven. Moge Allah ons allen in staat stellen Zijn Tekenen meer en meer te zien en ons Tawakkul (vertrouwen) in de Ene doen groeien. Ameen

Dan rest mij om je als trouw Fahmily-lid te bedanken. Mede door jou hebben we dit jaar weer kunnen groeien en letterlijk bouwen! In welke vorm dan ook; als cursist, trouwe bezoeker, donateur, als klusser voor Fahm HOME, als doea-doener en zeker als rotsvaste vrijwilliger. Jazakum Allahu khairan, moge Allah jullie rijkelijk belonen voor elke bijdrage aan onze groei, elk jaar weer.

Fi amaani Allah,

Anne Dijk

Voorzitter Fahm Instituut

¹ Bron: Sunan al-Tirmidhi 2517

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَغْلِقْهَا وَأَتَوَكَّلْ أَوْ أَطْلِقْهَا وَأَتَوَكَّلْ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَغْلِقْهَا وَتَوَكَّلْ
٢٥١٧ سنن الترمذي كتاب صفة القيامة والرقائق والورع

| HET FAHM IN·STI·TUUT

zelfst.naamw.

[Fè-hùm instietuut]

1. de veilige plek waar je
onvoorwaardelijk moslim kunt zijn
2. waar je in alle open- en eerlijkheid
vragen mag stellen over de islam
3. waar we begrijpen dat studie,
verinnerlijking en verbinding allemaal
onderdelen van menswording zijn

FAHMILY MEETUP'S 2024 VIA ZOOM

Datum	Spreker	Onderwerp
23 jan.	Abdulwahid van Bommel Hoca	Boekpresentatie - Koran voor Kinderen Deel 3
25 feb.	Ass. Prof. Yusuf Çelik	Lailaat ul Baraat - Verlangen naar Verlossing
27 mei	Ustaadhah Drs. Anne Dijk	De 4 wetscholen - Hun ontstaan en verschillen
16 nov.	Dr. Nimat Hafez Barazangi	Just co-existence - Woman and Islamic thought

Onze FAHMILY MEETUP's zijn een belangrijk onderdeel van kennisoverdracht en Fahmily building. Met deze vrij toegankelijke lezingen over diverse onderwerpen door diverse sprekers willen we academische kennis over islam voor een breder publiek beschikbaar maken, "omdat kennis tot begrip leidt".

Ondertussen staan er al meer dan 100 lezingen online op onze Fahm-ON pagina!

Zet jouw begrip 'aan'

FAHM-ON

Alle online Fahmily meetups terugkijken wanneer jij wilt.

Al meer dan 100 lezingen!

€ 9,95

RAMAḌĀN PROGRAMMA 2024

Naast onze Fahmily MEETUP's verzorgen we elk jaar een Ramadanprogramma. In deze bijzondere maand gaat de frequentie van lezingen een stuk omhoog! Ook hier staat het delen van kennis en het verbinden van de Fahmily centraal.

Als voorbereiding op Ramadan hadden we dit jaar zowel een cursus (pag. 23), een retraite (pag. 25) en een "Welkom Ramadan" FahMiNi bijeenkomst (pag. 31).

Afsluitend aan Ramadan hebben we met de Fahmily genoten van ons Fitr Feestje (pag. 37)

Het hart van Fahm's Ramadan 2024 werd gevormd door onze lezingen, zowel online lezingen als lezingen op locatie. Ook deze lezingen zijn grotendeels terug te vinden op Fahm ON!

FAHM
INSTITUUT

RAMAḌĀN PROGRAMMA 1445/2024 رَمَضانَ مَبَارَك

11 MRT	Hafsa Chairi	WAKKER VOOR FAJR Het gebed en mijn warme bed	Live via
17 MRT	Kamel Essabane	HOEZO MOSLIM?!	CdMW Rotterdam Live via f Iftar
20 MRT	Wietske Merison	DE QUR'AN VAN ONZE SCHEPPING	Live via
24 MRT	Dr. Yusuf Çelik	WAT IS JOUW VONK?	CdMW Rotterdam Live via f Iftar
29 MRT	Abdulwahid van Bommel	DE KORAN – UITLEG VOOR KINDEREN Boekpresentatie deel 3	Ulu Moskee Utrecht Iftar
31 MRT	Petra van Helden Kamel Essabane Abdulwahid van Bommel	WAT LEES JIJ NOU?! Islamitische Kinderliteratuur	CdMW Rotterdam Live via f Iftar
5 APR	Mr. Drs. Florian Drenth	HUWELIJKSE GEVANGENSCHAP Shari'a als oorzaak en oplossing?	Live via
7 APR	Dr. Seyfeddin Kara	BREASTFEEDING A legal debate among the Prophet's wives	CdMW Rotterdam Live via f Iftar

Fajr als levensdoel

- 1 Zuivere oprechtheid en herwaardering
- 2 Vastberadenheid en zielreiniging
- 3 Neem afstand van belemmerende zaken (doe tauba)
- 4 Vraag Allah om hulp
- 5 Betrek je sociale omgeving
- 6 Slaap genoeg en op tijd
- 7 Eet niet teveel
- 8 Gebruik reminders
- 9 Bid samen
- 10 Steun elkaar (op afstand)

— HAFSA CHAIRI

Er zijn 2 geloofsgetuigenissen shahadatain

1. Ashhadu an La ilaha illa lah
2. Ashhadu ana Muhammadan rasululah

Een atheïst is al op de helft van de (eerste) shahada

— QUOTE VAN DR. ZAKIR NAIK UIT DE LEZING VAN KAMEL ESSABANE 'HOEZO MOSLIM?'

(De gehele getuigenis luidt: Er is geen god behalve God en Mohamed is Zijn profeet)

Mijn dienaar nadert Mij niet met iets dat Mij meer lief is dan de religieuze plichten die Ik hem heb opgelegd, en Mijn dienaar blijft dichterbij Mij komen met niet-verplichte werken zodat Ik van hem zal houden. Wanneer Ik van hem houd, ben Ik zijn gehoor waarmee hij hoort, zijn zien waarmee hij ziet, zijn hand waarmee hij slaat en zijn voet waarmee hij loopt. Zou hij iets van Mij vragen, zou Ik het hem zeker geven, en zou hij Mij om bescherming vragen, zou Ik hem dat zeker verlenen. Ik aarzel over niets zoveel als over het [nemen] van de ziel van Mijn trouwe dienaar: hij haat de dood en Ik haat het hem pijn te doen.

— BURKHARI

Je hoeft niet te wachten op Allah. Hij is er. Hij zoekt je iedere nacht op. Probeer actief op zoek te gaan naar Hem. Ontmoet Hem halverwege in het nachtgebed en de sajdah.

— YUSUF ÇELİK

Een man die zijn vrouw in huwelijkse gevangenschap houdt, heeft een gebrek aan taqwa (Godsbewustzijn).

— MR. DRS. FLORIAN DRENTH

Scholars find it interesting that there is disagreement and discussion amongst the wives of the Prophet saws, because this makes it very certain that the event really did happen and was important enough to be discussed.

— SEYFEDDIN KARA

The Poet's tree

Tonight I will not write another piece of poetry
Much rather I would sit in peace under the Poet's tree

Much rather I would read the lines my loved One wrote for me
Much rather I would hear the lines the birds give out for free

The balad of the rainfall or the sun's soliloquy
The meter of my heartbeat or the sonnet of a bee

The epic tale of love reaching beyond what eyes can see
All rooted in that single verse of "Be, and it will be"

Tonight I will not write another piece of poetry
O God forbid I ever dare to claim the poet's me

— WIETSKE MERISON

NU AL MEER DAN 100 LEZINGEN!

Fahmily Member

1 lidmaatschap – 1 prijs

- ◆ Toegang tot alle Fahmily Meetup online lezingen
- ◆ Ontvang links tot live lezingen
- ◆ Primeur van nieuwe events
- ◆ Bepaal eventueel zelf hoeveel je bijdraagt (vanaf € 9,99)
- ◆ Help Fahm Instituut groeien!

€ **9,99**

Word Fahmily Member

Word Fahm-ON lid en bekijk alle opgenomen meetup's

Wil je Fahm MEER ondersteunen:
wordt dan Fahm HOME lid! (zie pag. 17)

VAN FAHM DROOM NAAR **FAHM HOME**

UPDATE FAHM HOME – VAN DROOM NAAR HOME

Alhamdulillah wa shukrlillah. Wat hebben we een rollercoaster van maanden achter de rug, alhamdulillah! In het voorjaar van 2024 vond Rudy van der Aar een prachtig pand in Witharen, gewoon via funda. Het stond al even te koop wegens de interessante combinatie van bestemmingsplan: maatschappelijk en agrarisch gecombineerd. Nu wilden wij net een **islamitisch kennis-, retraite- en natuurcentrum** beginnen, wat daar precies onder viel. Het landgoed was onderdeel geweest van een ayurvedisch retraite centrum, maar stond al behoorlijke tijd leeg. Dat betekende dat er wel veel geklust moest worden, maar dat er in de basis al veel faciliteiten waren die wij ook zochten. Niet onbelangrijk; dat er geklust moest worden, maakte dat het betaalbaar was en dat we het naar eigen inzicht kunnen opknappen.

Er staat een pand met 6 slaapkamers en 3 badkamers, een meditatiekamer en bibliotheek, stallen die in de toekomst nog opgeknapt kunnen worden en veel grond (2,5 hectare!) voor de Qur'anic Garden, voedselbos, dieren etc.

10 jaar lang hadden we een idee, werkten we het uit, bezochten we plekken in de wereld om te kijken hoe zij het georganiseerd hebben en deden we vooral heel veel onderzoek hoé dit gerealiseerd kon worden. Onafhankelijk blijven en puur de aankoop op crowdfunding doen, bleek niet haalbaar bij vergelijkbare initiatieven en ook zeker niet in een klein land als Nederland. In ons vorige jaarverslag deden we al dat we de (te) commerciële kant niet op wilden gaan. Vergelijkbare initiatieven hadden allemaal 1 ding gemeen: het landgoed was particulier aangekocht en er was een aparte stichting voor onderhoud van pand en land opgezet. Deze modellen hebben we eigenlijk gekopieerd en we hebben de stoute schoenen aangetrokken en zijn ervoor gegaan.

Stichting Fahm HOME heeft daarom als **doelstellingen:**

- ◆ het onderhouden van het pand Fahm HOME;
- ◆ onderhouden van Fahm Farm;
- ◆ het faciliteren, consulteren en verrichten van behandelingen;
- ◆ het kweken van geneeskrachtige kruiden;
- ◆ het uitvoeren van regeneratieve landbouw;
- ◆ het schrijven van artikelen en boeken over natuur en spiritualiteit;
- ◆ ruimte bieden voor lezingen, workshops en cursussen;
- ◆ het faciliteren en maken van multimedialproducten;
- ◆ aan te sluiten bij de kernwaarden van Stichting Fahm Instituut, ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel onder nummer 67501621.

Voorts stelt de stichting zich ten doel al hetgeen met het voorgaande rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin. De stichting beoogt niet het maken van winst.

Op 28 oktober 2024 kregen we dan eindelijk de **sleutel**. Toen brak een nieuwe fase aan, die van het klussen! Voor de eerste fase besloten we dat we alles gaan verven om het op te frissen en startklaar te maken. Ook willen we in deze fase onze activiteiten – die we nu al met Fahm Instituut doen – op de Fahm HOME locatie doen en zo al doende blijven leren en ontdekken hoe we de ruimtes straks idealiter gaan verbouwen. De ervaring leert dat je soms plannen maakt, maar dat in de uitvoer dingen anders blijken of andere dingen prioriteit hebben. Dus 1. om verder te sparen, maar 2. om ook echt een plan te maken dat werkt, willen we de komende tijd vooral analyseren en in rust de volgende stappen bedenken.

Veel mensen reageerden op de oproep om **vrijwilliger** te worden en te helpen klussen en/of schoonmaken. We vergeten vast mensen – onze oprechte excuses – maar we willen toch een poging doen om zoveel mogelijk mensen bij naam te bedanken die op welke manier dan ook Fahm HOME mede mogelijk gemaakt hebben! Uit de grond van ons hart bedankt:

Rianne ten Veen, Esther, Renée, Gülhan & Kasim, Zehra & Hussain & Ihsan, Ali & Ebru, Mohammed & Khadija, Mohammed & Jamilla, Jarmilla, Mustafa, Zeyna & Tim, Kelly, Kim, Renée, Esther P., Fatima, Mohammad, Lisa, Tareq, Aziza, Sara & vriendin, Margo, Gjalt, Henk & Gerda, Henrike, Amr, Ilyes, Dilhan & Marjolein, Peter & Julli, Nora B, Nora D, AA, Rahman, Abdussamad, Halima, Maaïke & man, Abdurrahim, Hind & Mohammed, Aaman, Pa Sjors, Mohammed & Saliha, Iesa. En de FahMiNi kids voor het wormenbad en bomen planten.

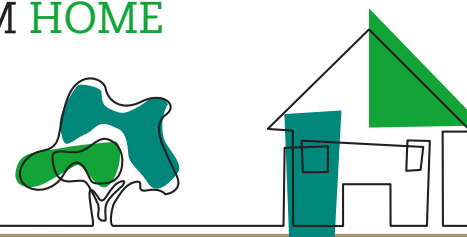
Word VRIEND van Fahm HOME en steun door:

- ◆ De vaste lasten te helpen dragen
- ◆ De musalaa en de bieb op temperatuur te houden voor welbehagen van de boeken
- ◆ Mee te sparen voor onderhoud van pand en land

Elk bedrag naar keuze is welkom!

- 1 Open je bank account
- 2 Ga naar overboeken – vink maandelijks terugkerende overboeking aan
- 3 Ovv: Donatie vriend Fahm HOME
- 4 Rekeningnr. NL23TRIO0320914909
- 5 T.n.v. Stichting Fahm HOME
- 6 Bedrag naar keuze
- 7 Klik op overboeken en je vriendelijke donatie is rond
- 8 Moge Allah je intentie zegenen & heel veel dank namens

FAHM HOME

We hebben ook een **crowdfunding** gehouden, waarbij we ruim **€ 82.000,-** hebben opgehaald. Zonder jullie **donaties** was het nooit gelukt om het te redden. Een flink aantal van jullie zijn zelfs **founder** geworden, ook jullie willen we bij naam bedanken:

Dhr. Faisal Mirza, Dhr. Mohamed Ben Lahoucine Bourri r.A., Dhr. Namik Kemal Demircan r.A., Dhr. Kursat Demircan & Mw. Claudia Wienen, Dhr. Wobbe Langeveld & Mw. Jacinta Soethoudt Langeveld, Mw. Dr. Heleen Sijtsema, Mw. TJF ten Veen & Mw. WJ van Leeuwen, Dhr. Salih Arslan, Mw. Dr. Gollan Raouf, Drs. Ds. Dhr. Henk Dijk & Mw. Gerda Dijk r.A., Mw. Esther van Pelt, Mw. Amina Sebbar, Dhr. Mahmut Simsek & Dhr. Yucel Simsek, Mw. Muna Seyid, Dhr. Dr. Kamel Essabane, Mw. Dr. Souad Moudallel, Mister Murtaza for his father Mister Humayun Saeed Shaikh r.A., Mister Aladin Mohamed Mohamed Pargoss, Mw. Ifa Chaeron t.b.v. vader r.A., Mw. Wati Chaeron t.b.v. moeder r.A., Dhr. Serdar Kabasakal & Mw. Amela, Mw. Laura Nieuwenhoven, Mw. Fatima Maria Bourri, Mw. Samya van Ieperen - voor haar 3e 'moslimverjaardag', Mw. Sharifah Suraya Syed Mohd Tahir, Familie Sulchan, Mw. Rosa Cornielje-van Barschot, Mister José Francisco Delgado Rodrigues, Mister Ali Akram Omar, Mohammed Omar Kerkuklu, Dr. Jemilah Mahmood & Mister Ashar Abdullah, Mw. Souad Aitikne & Mr. Jeroen Schilder, Mw. Drs. Rafija Delic, Mw. Melek Pulas, Mw. Jarmilla Diependaal.

Ook dank voor alle mensen die vanuit alle plekken van de wereld en vanuit diverse groepen **doea** voor ons gedaan hebben en **spullen** hebben gedoneerd. Zonder jullie steun - in welke vorm dan ook - was het nooit mogelijk om dit te beginnen. We zijn diep geraakt, ontroerd en gesterkt om te zien dat jullie het steunen, barak-Allahufseekum. Daarnaast raakt het ons diep om te zien hoe breed en vanuit een **giga-diversiteit** dit gesteund wordt. Dit past helemaal bij onze kernwaarden; de **meerstemmigheid** en **diversiteit**. Want alleen samen maken we de ummah.

Nu breekt dan een nieuwe fase aan van klussen (iedereen welkom!) maar ook de realiteit van een pand en land draaiende houden. We hopen dat jullie willen blijven steunen met doea, gezellig komen klussen of door structureel te willen blijven doneren. Dit kan heel eenvoudig. 🙌

Komend jaar hopen we veel moois te gaan doen en het liefste zouden we alles al met jullie delen maar dan wordt dit verhaal veel te lang. Een tipje van de sluier ... een begin van de Quranic Garden ...

Bestuur Fahm HOME

Rudy van der Aar (Voorzitter)
& Anne Dijk (Penningmeester/Secretaris)

'WORDS OF SUPPORT', VIA LAUNCHGOOD.COM

Karlijn Karima

MashAllah goed bezig
Allah's aarde is groots!

Laura · Hilversum, Netherlands

يعطيكم ألف عافية

via AISA/Huis van Vrede · Almere

Goed initiatief!

Sumiya, Glasgow

I'm so excited about this and
look forward to visiting!
May Allah bless this new venture!

Ilham · Utrecht

May Fahm Home flourish
like the most beautiful flowers
in the garden InshaAllah 🌻

Scottish family

Duas for success from
your Scottish family!

Jemilah Mahmood and Ashar Abdullah

Assalamualaikum - am part of
the Concordia group. I love this
project and want to contribute
inshallah on a regular basis.
Hope to visit you one day

Nuria · Amsterdam

Wat een prachtig idee. Ik ben zelf
geen moslima, maar steun het wel
graag. Vind het een bijzonder project:
ik wens jullie heel veel succes 🧡

Khairul Anwar, Singapore

What a lovely vision that I pray
will be realized for all those living
in the Netherlands Insha'Allah ❤️

Firdaus

Eindelijk
een islamitisch
retraitecentrum
in Nederland!

FINANCIEEL JAAROVERZICHT 2024

Stichting Fahm HOME

Inkomsten bestaan uitsluitend uit donaties: € 89.471,52

Uitgaven:	Aankoopkosten	€ 40.000,00
	Verbouwkosten	€ 4.187,32
	Inboedel	€ 3.367,34
	Huishouden	€ 222,91
	Advies Extern	€ 28.683,01
	Verteer vrijwilligers	€ 646,15
	Vergoeding reiskosten vrijwilligers	€ 241,96
	Kantoorkosten & Vaste lasten	€ 1.298,61

Mee naar 2025: € 11.036,06

Aankoopkosten:	Bedrag wat FH vanuit donaties heeft betaald om aan de aankoop van FH bij te dragen.
Verbouwkosten:	Zie 'wat we gedaan hebben'
Inboedel:	De meeste inboedel is gedoneerd. Wat er is bijgekocht is tweedehands, met uitzondering van nieuwe bedden, matrassen en een bank.
Huishouden:	Schoonmaakmiddelen. Veel schoonmaakmateriaal is ook gedoneerd, alhamdulillah.
Advies extern:	Advieskosten t.b.v. de aankoop, notariskosten, promotiefilm, taxatierapport, asbest rapport.
Verteer vrijwilligers:	Boodschappen t.b.v. lunch/avondeten. Veel eten is gedoneerd alhamdulillah. In 2,5 maand is er door meer dan 60 vrijwilligers geklust!
Verg. reiskosten vrijwilligers:	Reiskosten vergoeding, de meeste vrijwilligers hebben hun reiskosten gedoneerd, alhamdulillah.
Kantoorkosten & Vaste lasten:	Hieronder vallen: bankkosten, administratiekosten, internet, huur zonnepanelen, verzekeringen, kantoor overig.

Wat we dankzij Allah en met de hulp van de Fahmily in 3 maanden bereikt hebben, Alhamdulillah:

- ◆ 6 slaapkamers en eet/rust kamer geveerd, verbouwd en ingericht (met veel gedoneerde spullen).
- ◆ 3 badkamers en 1 apart toilet verbouwd en gerealiseerd.
- ◆ Musalaa geveerd en tapijt en plinten geplaatst.
- ◆ Nieuwe stoppenkast - gedoneerd materiaal en manuren installatie.
- ◆ Laminaat benedenwoning, wasmachine, droger, plinten, tapijtlegger en tegels voor 2 wc's gedoneerd.
- ◆ Glasvezelinternet aangelegd met goed werkend internet in home, musalaa, bieb en buitengebied tot aan het veld (installatie en materiaal gedoneerd!).
- ◆ Lekkages in het dak verholpen (dmv donatie!).

Alhamdulillah voor dit alles en wat er nog meer onbenoemd is gebleven!

CURSUS 2024

VOORBEREIDING RAMAḌĀN; BREKEN MET JE VERLANGENS

Docent: Ustaadhah Drs. Anne Dijk

Online Live Cursus | 14 januari t/m 11 februari 2024

“
**Een man vroeg aan Sayyidah ‘Aaishah r.a.:
‘Wanneer weet ik dat ik vroom ben?’
Ze zei: ‘Als je beseft dat je een zondaar bent.’
Hij zei: ‘En wanneer besef ik dat ik een zondaar ben?’
Ze antwoordde: ‘Als je denkt dat je vroom bent.’**
”

- OVERGELEVERD DOOR IMAM BUKHARI IN: AT-TARIKHUL AWSAT,
VOL. 1 PG. 271, - MAKTABATUR RUSHD EDITIE

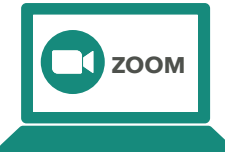
Tijdens deze onlinecursus begeleidt islamoloog Ustaadhah Anne Dijk de deelnemers door het theologische werk van Imam Al-Ġazzālī (overleden 1111) “Kitāb kasr al-shahwatayn” (breken met de twee verlangens) – boek 22 en 23 uit de Iḥyā’ ulum al-Dīn.

Breken met verlangens, een centraal en belangrijk thema, juist in de voorbereiding op de heilige maand Ramaḍān, waarin we onszelf dingen onthouden. Het is de ultieme en jaarlijks terugkerende manier om onszelf te trainen, zelfanalyse te doen of we onze verlangens kunnen beheersen en daarmee dichterbij Allah s.w.t. kunnen komen.

De opnames van deze cursus vind je bij Fahm ON – cursussen.

20 cursisten

Anne
Dijk

4 bijeenkomsten

Ook een Fahm cursus op uw locatie?

Schroom niet contact met ons op te nemen.
U kunt ons uitnodigen, vanaf een groep van 10 deelnemers.
Mail info@fahminstituut.nl

RETRAITES 2024

Mindful het jaar door met onze retraites onder begeleiding van weekendvoorzitter Esther van Pelt (traumasensitief mindful therapist) en Ustaadhah Anne Dijk (islamitisch theoloog & neurosensitief mindful trainer i.o.)

In 2024 hebben we iets minder retraites gedraaid dan andere jaren in verband met het zwangerschapsverlof van Ustaadhah Anne Dijk. Desalniettemin hebben we ook in 2024 jullie weer drie mooie weekenden kunnen aanbieden.

Mindful voorbereiding Ramaḍān
Mindful Moslim 1
Mindful Moslim 2

mindfulmoslim VOORBEREIDING RAMAḌĀN RETRAITE

Docent Anne Dijk
Weekendbegeleider Esther van Pelt

Hof van Kairos,
Winterswijk

11

deelnemers Ladies Only

mindfulmoslim 1

Docent Anne Dijk
Weekendbegeleider Esther van Pelt

Land aan Zee,
Burgh-Haamstede

11

deelnemers

mindfulmoslim 2

Docent Anne Dijk
Weekendbegeleider Esther van Pelt

Herberg de Dieken,
Holten

12

deelnemers

Fahm Instituut is in zijn activiteiten toegankelijk voor iedereen. Vanwege de facilitaire voorzieningen in sommige gebouwen, maken we voor enkele retraites een uitzondering.

Wist je dit?

Van meerdere deelnemers hebben we gehoord dat ze een **Fahm Retraite** (gedeeltelijk of geheel) vergoed hebben gekregen van hun werkgever.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan de **vergoeding** voor verzuimpreventie of duurzame inzetbaarheid. Ook bij een transitie kan een Fahm Retraite onderdeel zijn van de afgesproken vergoeding.

Voor mensen die skj geregistreerd zijn is het zelfs heel makkelijk; de retraite kan toegevoegd worden onder het kopje deskundigheidsbevordering ► informeel leren ► eigen inbreng.

Fahm Instituut werkt **kostendekkend**; leuker kunnen we de prijs niet maken, wel makkelijker

VERSCHIL MM1 & MM2

mindfulmoslim1

- ◆ Driehoek – aandacht, ik, Allah
- ◆ Dhikr hardop – als training
- ◆ Nafs Spiegelen, opvattingen en ongemakken ervaren om bewustzijn te herkennen en te trainen
- ◆ Oefenen in Eigenschappen van Allah leren herkennen in je leven
- ◆ Verschillende vormen van meditatie

mindfulmoslim2

- ◆ Driehoek behouden, ook als je niet alleen bent
- ◆ Dhikr verzachten – als verinnerlijking
- ◆ Voorbij de herkenning, d.m.v. verstilling het er nog meer te laten zijn en Allah daar blijvend in te betrekken
- ◆ Oefenen in “alleen zijn onder de mensen”
- ◆ Verschillende vormen van meditatie

2025

7-9 feb 2025

Mindful Moslim
Vorbereiding Ramadan Retraite
Fahm HOME, Witharen

14-16 feb 2025

Mindful Moslim
Vorbereiding Ramadan Retraite
MettaVihara, Hengstdijk

14-16 mrt 2025

Ramadan Retraite |
MettaVihara, Hengstdijk

29-31 mei 2025

Mindful Moslim 1 |
Fahm HOME, Witharen

FAHM-TEAM UPDATE 2024

Ook dit jaar kwamen geboorte en verlies samen in ons team. Teamlid Lina verloor haar baby Alma, moge Allah's Rahma bij haar en haar gezin zijn. Voorzitter Anne Dijk en teamlid Rudy van der Aar mochten op 8 maart dochter Hanaa Khalifah Fatihah verwelkomen. Op 1 januari 2025 overleed de moeder van Ustaadha Anne Dijk plotseling.

Teamlid Drifa Bachiri werd in staat gesteld om dit jaar de Umrah te verrichten! Moge Allah het van haar accepteren. Daar, bij de Ka'aba, dacht zij aan ons...

Teamleden zijn door persoonlijke omstandigheden actiever of wat meer op de achtergrond. Omstandigheden dwingen soms ook om niet meer als actief lid betrokken te zijn. Desondanks leven we als Fahmily met elkaar mee.

EVEN VOORSTELLEN

Nora Darras zal vanaf februari 2025 tot het begin van de zomer van 2025 haar afstudeerproject voor Management van de Leefomgeving bij Fahm HOME uitvoeren inshallah. Ze zal zich richten op de ontwikkeling van de Quranic Garden. In 2024 heeft Nora al actief meegeklust en geholpen bij FahMiNi.

Op het nieuws gaat het meestal over de vernietig van- en crisissen t.a.v. de natuur. Als stadskind kon ze zelf nauwelijks bomen van elkaar onderscheiden, maar de afgelopen jaren is ze zich steeds meer gaan verdiepen in het plantenrijk. Er zijn namelijk veel mooie oude verhalen verbonden aan de planten om ons heen. En elke plant-of het nu een 100 jaar oude boom is of een klein plantje dat tussen de stoeptegels groeit-ervult zijn eigen unieke rol. Ze dragen allen bij aan het behouden en het herstellen van de natuurlijke balans op aarde (Al-Mizan). De Quranic Garden wordt uiteindelijk een plek waar we samenkomen om deze verhalen te kunnen delen. Over alle planten, bomen, bloemen en gewassen die in de Qur'an worden genoemd.

Vind jij dit ook tof? Hierbij meteen een oproep. Als jij geïnteresseerd bent om mee te helpen in de tuin, of op een andere manier wilt bijdragen, horen we het graag!

WIL JIJ JE OOK INZETTEN VOOR FAHM INSTITUUT EN MEER KENNIS VAN ISLAM HELPEN VERSPREIDEN?

We zijn altijd op zoek naar mensen die zich structureel of ook voor een afgebakende tijdelijke taak willen inzetten.

Voor alle vacatures zie: <https://fahminstituut.nl/on/over-fahm/vacatures/>

Of mail gewoon pro-actief wat je graag zou willen betekenen:
aan Ust. Anne Dijk Dijk@fahminstituut.nl

'Laat het mij dan begrijpen'
(FAHMiNi)

| FAH·Mi·Ni

zelfst.naamw.

1. فهميني

Arabisch voor 'laat het mij begrijpen'

2. vragen mogen stellen, meedenken
en spelenderwijs in de schepping
verbinding met de Schepper maken

3. op een speelse wijze Allah leren kennen
- vanuit saamhorigheid en samenwerking -
gericht op persoonlijke (islamitische) groei

FAHMiNi

Alahamduillah, in 2024 hebben we ons FahMini programma kunnen bestendigen en uitbreiden - en de laatste 2 bijeenkomsten op ons eigen Fahm HOME kunnen houden! Dit zal vanaf nu de vaste plek worden voor onze FahMiNi dagen.

Het blijft bijzonder om na elke FahMiNi bijeenkomst samen met onze toekomst het gebed te mogen verrichten. We zijn dan ook dankbaar dat bij dit openbare deel (gebed & Potluck Picknick) velen aansluiten!

Bij FahMINI mag ieder kind vragen stellen, meedenken en spelenderwijs in de natuur verbinding met de Schepper maken. Kinderen leren in dit herfstprogramma op een speelse wijze Allah kennen - vanuit saamhorigheid en samenwerking - gericht op persoonlijke (islamitische) groei. Het FahMINI programma helpt kinderen ontdekken hoe ze zelf en met anderen verbonden zijn met de Schepper. Gebaseerd op onder andere Profetische verhalen en de Waldorf methodiek.

Hierbij laten we ons leiden en inspireren door bronteksten. Door middel van diverse verhalen, liedjes en workshops gaan de kinderen (in het bijzijn van hun ouders) aan de slag met het aangeboden thema.

Lente

Welkom Ramadan

Zomer

Offerfeest - Vriendschap met Allah

Zomer

Mawlid - Een nieuw begin

Herfst

Profeet Suleyman a.s. en de mieren

Winter

Profeet Isa a.s. - Een bijzonder verhaal

In 2024 vond de eerste publicatie van Fahm Publishing plaats!
De Koran uitleg voor kinderen 3 – geschreven door imam Abdulwahid van Bommel.
Een eer om als eerste boek uit te geven.
Door de donatieactie die we hielden, hebben jullie dit samen met ons mogelijk gemaakt, alhamdulillah! Drukkosten en illustratiekosten zijn prijzig, en deze worden aan de voorkant betaald.

In 2024 werden er 2 boekpresentaties gehouden en 1 inhoudelijke verdiepende lezing ten aanzien van het boek. Inmiddels is het boek, naast via onze Fahm Instituut website, via bol.com en alle boekhandels te koop. Ook een noemenswaardig succes is dat de Bibliotheek Nederland hem heeft ingekocht – dus leen hem vooral (Hiermee zorg je er ook voor dat dit boek lokaal ook meer aandacht krijgt.)

De meeste oplages starten rond de 250-500 stuks, wij kozen voor een oplage van 2000 boeken. In 2024 zijn er 780 stuks van de Koran uitleg voor kinderen 3 verkocht, alhamdulillah! Voor een kleine beginnende uitgeverij is dat dus een waar succes te noemen.

Fahm Publishing werkt zonder winstoogmerk. De opbrengst na aftrek van kosten wordt volledig gebruikt voor nieuwe publicaties.

Op de achtergrond werken we door aan de volgende Fahm Publishing projecten, maar wanneer deze precies verschijnen kunnen we nog niet beloven. Volg daarvoor de socials van Fahm Instituut (en een aparte instagram account voor Fahm Publishing) of natuurlijk onze algemene nieuwsbrief!

In de pijplijn zitten onder andere: Islamitische verhalen voor kinderen, dialoog van de dijken en diverse vertaalprojecten.

Voor vragen, altijd welkom en mail gerust: publishing@fahminstituut.nl

Stichting Fahm Publishing is een aparte onafhankelijke stichting binnen het "label" Fahm. Dit komt omdat een uitgeverij die boeken verkoopt toch als winstgevend gezien wordt, en daarom niet in aanmerking komt voor de ANBI status, die stichting Fahm Instituut wel heeft. Een externe boekhouder verzorgt voor stichting Fahm Publishing de boekhouding en heeft ons voorzien van de volgende balans:

WINST & VERLIES OVERZICHT 2024 Stichting Fahm Publishing

GROOTB. REK.	OMSCHRIJVING	PERIODE P12-2023	PERIODE P12-2024	SALDO T/M P12-2023	SALDO T/M P12-2024	%JAAR /VJAAR
8001	Omzet Laag 9%		231,09		19.825,53	
8003	Omzet Donaties				7.283,25	
TOTAAL	Opbrengsten (+)		231,09		27.108,78	
7000	Inkopen	1.564,01	81,35	1.564,01	9.046,99	578,45
TOTAAL	Inkoopwaarde (-)	1.564,01	81,35	1.564,01	9.046,99	578,45
*****	BRUTO RESULTAAT	<u>1.564,01-</u>	<u>149,74</u>	<u>1.564,01-</u>	<u>18.061,79</u>	
4060	Reiskosten personeel				50,60	
4090	Werk door derden (niet-uitzend)		2.000,00		5.000,00	
4420	Portikosten				10,80	
4515	Consumpties/eten/drank				47,83	
4801	Managementvergoedingen				600,00	
4832	Administratiekosten				61,24	
TOTAAL	Kosten (-)		2.000,00		5.885,47	
*****	BEDRIJFSRESULTAAT	<u>1.564,01-</u>	<u>1.850,26-</u>	<u>1.564,01-</u>	<u>12.176,32</u>	
*****	FISCAAL RESULTAAT	<u>1.564,01-</u>	<u>1.850,26-</u>	<u>1.564,01-</u>	<u>12.176,32</u>	
*****	NETTO RESULTAAT	<u>1.564,01-</u>	<u>1.850,26-</u>	<u>1.564,01-</u>	<u>12.176,32</u>	

BOEKEN

Het vlaggenschip van onze boekencollectie is natuurlijk **De Koran - Uitleg voor kinderen deel 3**. Dit boek, geschreven door Abdulwahid van Bommel, is in 2024 door onze eigen uitgeverij Fahm Publishing uitgebracht. Een parel voor elke boekenkast.

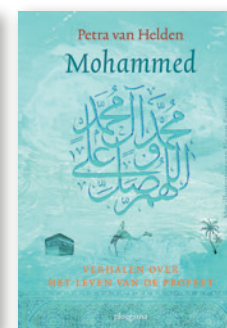

Daarnaast verkopen wij als Fahm instituut nog een aantal boeken die wij absoluut aanraden!

We krijgen regelmatig de vraag welk boek wij aanraden aan iemand die interesse heeft in Islam. Het boek van Ustaadha Anne Dijk **De verdragen van Profeet Mohammed vzmh met de Christenen** in zijn tijd vinden we hierin een echte aanrader. Het geeft een goed tijdsoverzicht, maar ook de relevantie voor het heden.

De Zoon van Gazelle is een hervertelling voor het hele gezin van de beroemde Moorse allegorie Hayy ibn Yaqzan van Ibn Tufayl (1110-1185). Fahmdocent Kamel Essabane heeft dit boek, samen met collega Sabine Wassenberg, geschreven. Het boek heeft al meerdere prijzen in de wacht gesleept en wordt in 2025 naar het theater gebracht!

Petra van Helden doceert godsdienst en levensbeschouwing aan de ipabo. **Kinderen van Adam** en **Mohammed** zijn toegankelijk geschreven en daarmee een bron van kennis voor jong en oud. De prachtige illustraties van Els van Egeraat maken de verhalen nog invoelbaarder.

Omdat kennis tot begrip leidt...

| HET FAH·MI·LY·GE·VOEL

zelfst.naamw.

1. samenkomen en/of verbinding voelen vanuit een gedeelde interesse
2. vrijheid om te mogen zijn wie je bent
3. onvoorwaardelijk moslim zijn
syn.: thuis komen

FAHMILY BIJEENKOMSTEN

Ook in 2024 mochten we samen met de Fahmily genieten van prachtige open-lucht gebedsmomenten!

Fahmily Dhohr in het bos | 10 maart | Imam Yusuf Celik

Fitir Feest | 12 april | Imam Brahim Taoufik

Eid al Adha | 3 juni | Imam Yusuf Celik

Fahmily Dhohr in het bos | 1 september | Imam Yusuf Celik

Fahmily Jumu'a bij Fahm HOME | 1 november | Imam Yusuf Celik

Fahmily Jumu'a bij Fahm HOME | 27 december | Imam Yusuf Celik

Na het gebed maken we tijd om elkaar te begroeten, te ontmoeten en te genieten van alles wat wordt gedeeld.

We zijn dankbaar om de Fahmily te zien groeien in al zijn diversiteit, dankbaar dat we elke keer zowel nieuwe mensen als vertrouwde bekenden mogen ontvangen op deze fijne plek.

Het sterkt ons verlangen naar onze eigen plek en het steunt ons in het vertrouwen op de weg die we samen met jullie gaan.

We are Fahmily en samen maken we de Ummah

IN DE MEDIA

Onze docenten worden regelmatig door diverse media gevraagd hun expertise te delen over uiteenlopende onderwerpen. Hieronder een aantal voorbeelden uit 2024.

<https://www.oneworld.nl/mensenrechten/vooral-moslims-zijn-de-dupe-van-neutraal-antiterrorbeleid>

<https://www.nd.nl/geloof/geloof/1215732/vastentijd-voor-christenen-en-moslims-jezus-ging-niet-voor-ni#>

<https://www.trouw.nl/religie-filosofie/de-eerste-generaties-moslims-kregen-koranuitleg-van-een-onverwachte-partij-joden~bf5e230e/?referrer=https://www.google.com/>

<https://dekanttekening.nl/zingeving/fahm-instituut-krijgt-onderkomen-in-het-groen/>

<https://www.trouw.nl/religie-filosofie/het-derde-deel-van-de-koran-voor-kinderen-gaat-ook-over-antisemitisme~b1817b71/>

https://m.gooieneemlander.nl/cnt/dmf20240310_62380481

Op 14 september waren Fahm docent Kamel Essabane en teamlid Esther van Pelt te gast bij museum Orientalis. In samenwerking met stichting AISA en Huis van Vrede werd er op deze dag aandacht besteed aan het thema 'de universele mens'. Dr. Kamel Essabane begeleidde een dialoog, Esther verzorgde de promotie van Fahm HOME en verkocht boeken en Fahm Merchandise.

Fahm docent Kamel Essabane werd geïnterviewd voor het blad *Expertise centrum burgerschap* over zijn onderzoek naar burgerschapswaarden binnen het islamitisch godsdienstonderwijs op Nederlandse basisscholen.

BURGERSCHAP IN HET ISLAMITISCH ONDERWIJS

'Een goed moslim is een goede burger'

Kamel Essabane, promovendus aan de Radboud Universiteit Nijmegen, doet onderzoek naar het onderwijzen van burgerschapswaarden in islamitisch godsdienstonderwijs op basisscholen in Nederland.

"De vraag van burgerschap in een diverse samenleving schuurt aan alle kanten, maar dat hoort erbij."

– TEKST ERIK OUWERKERK

Wat maakt de burgerschapsopdracht voor islamitische scholen bijzonder?

"De burgerschapsopdracht geldt voor islamitische scholen net zoals voor elke andere school. Het islamitisch onderwijs ligt echter onder een vergrootglas, en niet in de laatste plaats vanwege zorgen om de integratie van de leerlingen in de Nederlandse maatschappij. Strookt het wereldbeeld van de kinderen en jongeren van deze scholen wel met dat van de bredere samenleving?

Dat is een hele interessante vraag. Je kunt namelijk enerzijds kijken naar een wetelijk en normatief kader, dan kun je duidelijk omlijnen wat burgerschap inhoudt, maar wat ligt er achter die kaders? Daar schuilt een wereldbeeld achter. Hoe verenig je burgers met verschillende levensbeschouwingen en de opvattingen en gedragingen die daaruit voortvloeien?"

De invulling van burgerschap is een zoektocht naar gemeenschappelijke waarden met ruimte voor verschil?

"'Een goede moslim is een goede burger', hoorde ik vaak van docenten islamitisch godsdienstonderwijs en identiteitscoördinatoren op islamitische scholen. Of je nu in Brazilië, Nederland of Pakistan bent: als je je als moslim netjes gedraagt, wordt dat universeel gewaardeerd. Of de leerlingen zich dan in de eerste plaats Nederlands burger voelen of Turks, of zich zelfs afwisselend het een of het ander voelen, dat vonden sommige leerkrachten van minder belang. Andere leerkrachten vonden het wel van belang dat leerlingen zich ook als Nederlander identificeerden, omdat dat iets zou zeggen over de verbondenheid met hun samenleving."

Scholen hebben die vrijheid?

"Dat is een belangrijk punt. Sommigen beschouwen de gewenste invulling van burgerschap als te nauw, terwijl anderen het te ruim vinden. Neem het bevorderen van democratische waarden. Wat verstaan we daar onder? We hebben eind 2023 verkiezingen gehad. Wat betekent dat voor religieuze uitingen in het publieke domein, of artikel 23? Een meerderheid zal de rechten en vrijheden van minderheden kunnen beknotten in naam van democratische waarden."

Jij helpt scholen met een soms vage burgerschapslandkaart te navigeren?

"Sterker nog, ik leer die kaart zelf ook steeds beter te lezen. Zo zag ik het vraagstuk van de religieuze versus de nationale identiteit in eerste instantie als problematisch, tot ik begreep dat ze aan wereldburgerschap refereerden. Wereldburgers kunnen zich heel betrokken voelen bij de Nederlandse samenleving, het één sluit het ander absoluut niet uit."

Hoe kun je leerlingen bewust maken van het spanningsveld dat kan ontstaan tussen enerzijds dominante waarden in de Nederlandse samenleving en anderzijds de eigen culturele of religieuze waarden?

"Nu komen we op het terrein van participatie. Sommige moslims hebben moeite met het vieren van niet-islamitische feestdagen. Veel scholen kiezen ervoor om hun leerlingen op zijn minst te informeren over de Nederlandse feestdagen, want ze willen niet dat leerlingen wereldvreemd worden. Maar dan? Ze hebben het gevoel dat ze hun identiteit mogelijk verliezen wanneer ze ingaan op de uitnodiging. Ze vinden het tegelijkertijd ethisch niet in orde om een uitnodiging voor deze feesten af te slaan, temeer omdat anderen wel naar hun vieringen komen. Blijf je thuis? Ga je toch? Kom je alleen op voorwaarden, zoals de voorwaarde dat er geen alcohol wordt geschonken? Mijn advies is altijd: onderzoek of een win-win situatie mogelijk is. Het kerstdiner kun je bijvoorbeeld prima vieren op een school met veel moslimleerlingen: de geboorte van het bijzondere kind Jezus Christus heeft ook in de Islam een rol. Er zijn genoeg overeenkomsten te vinden, dus begin daar altijd mee. Dat er verschillen zijn, dat Jezus in de Koran wordt geboren onder een palmboom en in de bijbel in een stal, is alleen maar interessant. Is er mogelijk allebei wat van waar? Een leerling filosofeerde over Jezus die én in een stal én onder een palmboom werd geboren. De stal was onder een palmboom!"

Het zal niet altijd mogelijk zijn verschillen te overbruggen ...

"De vraag van burgerschap in een diverse samenleving schuurt aan alle kanten, maar dat hoort erbij. Kijk je naar man-vrouw verhoudingen of seksuele geaardheid, dan stuit dat in het islamitisch onderwijs – maar niet exclusief daar, ook op meer orthodox-christelijke en conservatieve scholen – op weerstand. Het is belangrijk om te beseffen dat het verzet niet alleen ideologisch is. Het wordt ook gevoed door het idee dat zulke opvattingen wel een plek krijgen in lesmaterialen, maar dat er geen ruimte is voor de eigen identiteit. Als een jongen in een (les)boek nu eens naar de moskee zou gaan in plaats van de kerk ..."

Dan zou de diversiteit gemakkelijker omarmd worden?

"Omarmen is een groot woord. Een moslimouder of -leerkracht zou in veel gevallen uitdragen dat ze een homoseksuele geaardheid bijvoorbeeld niet bij het geloof vindt passen, maar dat de mensen zelf in alle gevallen wel gerespecteerd moeten worden. Geweld eindigt waar respect begint, en respect creëert ruimte voor dialoog en ontmoeting."

Burgerschap is een kwestie van constante dialoog, klinkt in jouw verhaal door. Dat komt ook terug in het kinderboek 'De zoon van de Gazelle', dat je samen met filosofe Sabine Wassenberg schreef?

"Dat boek is gebaseerd op het verhaal Hayy ibn Yaqzan van de twaalfde-eeuwse filosoof Ibn Tufayl. Een jongen groeit op op een onbewoond eiland en gaat op zoek naar zijn plek in de wereld. Tufayl laat zien dat men door filosofische vragen tot dezelfde antwoorden kan komen als door de openbaring van religie. Waar we ook vandaan komen, de verwondering en de vragen over wie we zijn en hoe we ons verhouden tot de ander, zijn hetzelfde. Dat verbindt ons en opent het gesprek!"

“

Interview Anne Dijk
"Moeders" in:
Joanne Nihom -
De leegte omarmen
in gesprek over
ongewenst
kinderloos zijn

Het doel van het leven is om die kwaliteiten in jezelf te leren kennen, te herkennen, te accepteren en misschien wel te omarmen. Zo dienen we Allah in alle facetten van ons leven. Op dat pad ontvangen we wat goed voor ons is. En dat is niet altijd wat wij denken dat goed is. Het leven kent voortdurend nieuwe uitdagingen ... goede en slechte. Ze zijn bedoeld om ons uiteindelijk terug te brengen bij onze unieke taak en ook om te accepteren dat dit dus blijkaar is wat voor ons is bepaald. De Islamitische traditie kent de overtuiging dat hoe meer tegenslagen je in het leven krijgt, hoe meer Allah van je houdt. Tergenslagen helpen om ons ego en onze verlangens te temmen. En dat is precies wat ons dichterbij Allah brengt.

En dat geldt ook voor ongewenste kinderloosheid, voor velen een heel grote tegenslag in het leven. Ook daarin ligt een uitdaging waardoor je, als vrouw, dwars door de tegenslagen heen, kunt leren dat Allah je een andere weg wijst om op je eigen manier toch een Oem te zijn.

| DE FAH·MI·NIST

zelfst.naamw.

1. liefhebber van فهم
Arabisch voor 'begrip'
2. heeft (begrip van) kennis van zaken alsook begrip van Allah ﷻ, voor anderen en van/over zichzelf
3. niet te verwarren met feminist

FINANCIEEL JAAROVERZICHT 2024 Stichting Fahm Instituut

We proberen het jaarverslag van Fahm Instituut altijd bij de opening van Ramadan te sturen. Dit wordt steeds lastiger omdat Ramadan naar voren opschuift. Het is daarom nog niet gelukt om een volledig financieel verslag over 2024 toe te voegen. Zodra deze er is zal deze uiteraard op de website gepubliceerd worden.

– NAFIYE AYDOGDU (PENNINGMEESTER)

ARTIKEL – ZAKAAT AAN WIE TE GEVEN?

Eén van de vijf pilaren van de islam is het betalen van de zakaat (de term zakaat wordt hieronder uitgelegd). Veel moslims in het Westen vragen zich af wat het beste doel voor hun zakaat is. Dit artikel gaat niet over hoe je de zakaat berekent – daar zijn andere organisaties voor. Dit artikel gaat over **WIE (of wat)** een zakaat-doel mag zijn en wat de **volgorde van voorkeur** qua zakaat-doelen is.

WAT IS ZAKAAT?

Zakaat is de **verplichte armoedebelasting** voor moslims (ongeveer 2,5% van het vermogen). Het wordt op een vast moment per jaar berekend en afgedragen. Veel mensen doen dit voor de maand Ramadan, omdat dit een jaarlijks reflectie moment is, waarbij moslims de innerlijke maar ook de **financiële boekhouding** opmaken (**muḥāsaba**). Indien je een vast inkomen hebt, zonder te veel fluctuering, kun je er ook voor kiezen het maandelijks af te dragen.

De zakaat dient als een **reiniging (zakaa) van het ego**. Het werkt als onthechting van materialisme en helpt ons bewustzijn te vergroten ten aanzien van de gunsten die we gekregen hebben. Daarnaast oefenen we in delen met anderen die minder financieel begunstigd zijn en versterkt het de onderlinge banden.

WIE MAG ZAKAAT ONTVANGEN?

Kortgezegd zijn dit **المساكين - 'al-masaakien'** - de armen. Binnen de fiqh (jurisprudentie) val je onder de masaakien als je bezittingen minder dan de **'nisaab'** zijn. Dit wordt ook wel vertaald als de **armoedegrens**. Val je erboven – dan ben je dus zakaat-plichtig. Val je eronder? Dan ben je niet zakaat-plichtig (en vervalt de verplichting om zakaat te betalen) en heb je recht om zakaat te ontvangen van anderen die wel zakaatplichtig zijn.

WIE VALLEN ER ONDER DE MASAAKIEN?

Wie er precies **arm** zijn, daarover is door de geleerden ook **gediscussieerd**. Er zijn binnen verschillende wetscholen verschillende concretisering en gegeven. Het is te uitgebreid om hier op in te gaan. Sommige categorieën (zoals het vrijkopen van slaven) zijn in onze tijd en/of context (gelukkig) niet meer aanwezig. Hieronder volgt dus slechts een beknopte weergave:

- 1 **Masaakien: de (erge) armen.** Zij die niet genoeg hebben om vaste lasten en eten te kunnen kopen.
- 2 **Faqir: Minderbedeelden.** Mensen die net genoeg hebben om rond te komen, maar die geen (spaar)geld hebben waardoor ze onder de nisaab zitten.

- 3 **Iemand met schulden;** wanneer de schuld ervoor zorgt dat iemand onder de nisaab zit.
- 4 **Een mujaahid/fi sabiel-lillah (op de weg van Allah) (voor interpretatie gevoelig).** Letterlijk is dit "Iemand die intensieve inspanning voert op de weg van Allah". Sommige geleerden specificeren dit als een 'soldaat, maar één die zijn troep kwijtgeraakt is en de verzorging van de groep mist, maar alleen iemand die door een imam aangesteld is'. Andere geleerden zijn van mening dat kennis opdoen – en jezelf van luxe onthouden en focussen op studies omwille van Allah – de grotere jihaad is en scharen studenten van kennis ook onder deze categorie. Andere geleerden scharen religieuze instituties als moskeeën, ziekenhuizen, scholen en andere publieke welzijnsinstituten ook onder deze categorie.
- 5 **Een pelgrim die van zijn groep verdwaald is.**
- 6 **Een reiziger die misschien in zijn thuisland wel boven de nisaab aan bezittingen heeft, maar onderweg minder dan de nisaab heeft en geen toegang tot diens bezit heeft** (vandaag de dag met online bankieren bijna niet haalbaar). Deze persoon kan niet te veel zakaat gegeven worden, maar alleen het bedrag wat de persoon in staat stelt diens thuis weer te bereiken.
- 7 **Degene wiens harten verzoend moeten worden.** In het algemeen kan hier van alles onder vallen wat valt in de categorie 'dat wat de islam en moslims ten goede ontwikkelt'. Bijvoorbeeld aan mensen om hun hart/geloof in islam te versterken, recente bekeerlingen die afgezonderd zijn van hun familie, moslims met zwak geloof waarbij de investering van de zakaat hoogstwaarschijnlijk zal zorgen voor een groei in hun imaan, zakaat-verzamelaars die het geld aan dit soort goede doelen geven.

WIE MAG ER GEEN ZAKAAT ONTVANGEN?

- 1 Niet-moslims mogen geen zakaat ontvangen, maar mogen wel **sadaqah - algemene liefdadigheid** - ontvangen, mits besteed aan halal-doeleinden. Niet-moslims zijn binnen de sharia natuurlijk tegelijkertijd ontheven van de plicht om zakaat te betalen.
- 2 Iemand die boven de nisaab aan bezittingen heeft.
- 3 Je ouders en je grootouders.
- 4 Je kinderen of kleinkinderen.
- 5 Je echtgenoot.

Er is verschil van mening over of religieuze kennisinstituten expliciet wel/niet zakaat-doelen zijn. Een deel ervan kan bijvoorbeeld onder punt 7 van zakaat-doelen vallen, anderen scharen het onder doel 4. De **hanafi's** geven er echter de voorkeur aan om dan direct aan de arme student te betalen – dus dat wordt er indirect wel voor de studie gebuikt, maar dan alleen aan de minderdraagkrachtige studenten.

UITGANGPUNTEN EN/OF TWIJFEL?

- 1 Als je moeite hebt gedaan om te kijken of die persoon echt zakaatbehoefstig is, je hebt het niet "blind" gedaan – en met de juiste intentie – dan is het geldig als zakaat.
- 2 Het is afkeurenswaardig om een miskien-persoon (zoveel) te geven waardoor deze op/boven de nisaab komt. Qua bedrag moet je dan kijken over het komende jaar; een jaar moet voorbijgaan en iemand moet dan nog steeds onder de nisaab zitten. Je kunt dan wel zakaat geven, maar een lager bedrag aan 1 persoon, waardoor je anderen ook weer kunt geven.
- 3 Qua hoogte is het juist goed om zoveel te geven, zodat ze niet meer hoeven te vragen om geld om eten of andere noodzakelijke middelen te kopen.
- 4 Het is toegestaan om aan broers/zussen te geven, zeker omdat het ook bijdraagt aan 'silh ar Rahiem' – de ketting van barmhartigheid die (familie) banden sterk houdt.
- 5 Over het algemeen wordt het als 'minder verkieslijk/afkeurenswaardig' gezien om aan doelen in het buitenland te geven. De wijsheid hierachter is dat je misschien geen oog hebt voor mensen die dicht bij je staan. Deze buitenland regel geldt niet als het een direct familielid of iemand die goed is voor het geloof – zoals een docent – betreft. [Shurunbulali, Maraqi al-Falah].
- 6 Het beste is om zakaat aan iemand dichtbij binnen de familie te geven, dan je directe omgeving, dan je wijk, dan binnen je stad, dan binnen het land waar je woont en zo steeds een stapje verder. De wijsheid hierachter is dat je van mensen dichtbij goed kunt inschatten wat ze nodig hebben, omdat je ze kent. Dan weet je dus welke 'nood' het meest prangend is en waar je in kunt voorzien.

VOLGORDE VAN DEGENE DIE ZAKAAT HET MEEST VERDIENEN

Van onder de masaakien, de volgende volgorde:

- 1 Masaakien onder je familieleden, in volgorde van nabijheid;
- 2 Masaakien onder je burens;
- 3 Masaakien in je gemeenschap;
- 4 Masaakien in je stad;
- 5 Masaakien in het land waarin je leeft.

Hoe dan ook... Maak je spirituele en financiële balans op en geef je zakaat als reiniging van je ziel.

Volg je een wetschool? Dan is het aangeraden je eigen wetschool en erkende geleerden daarbinnen te volgen.

الله أعلم

Allah is de Altijd Alles Overstijgende,
beter Wetende

Door: Ustaadhah Anne Dijk
Gebaseerd op Hanafi & Shāf'īi fiqh

INZAMELINGSACTIES 2024

Ook dit jaar hebben we tijdens Ramadan 2 inzamelingsacties gehouden: één voor Fahm Instituut zelf en één voor een andere organisatie. Onze keuze was dit jaar weer gevallen op de **voedselbank Salaam** te Rotterdam. Dankzij jullie konden we **€550,-** aan hem overmaken! BarakAllahufeeekum.

Voor **Fahm Instituut** zelf haalden jullie samen **€338,50** op alhamdulillah! Hiermee steunen jullie ons vaste aanbod en maken jullie het mogelijk dat mensen gesteund worden in een ticket aanschaf die het zelf niet volledig kunnen dragen, ook names hen, bedankt!

We hadden het nooit durven dromen, maar de nood aan een **Fahm HOME** voelden jullie net zo als wij zelf, alhamdulillah. We hadden dit jaar een ware campagne, eerst via GoFundMe (doneren kan nog steeds!), toen via LaunchGood en via tikkies. In totaal hebben we tijdens deze actie **€85.790,-** op alhamdulillah! Lees alles over het realiseren van Fahm HOME (en wat er van jullie donaties is gerealiseerd in een paar maanden) op pag. 14 t/m 21.

**Moge Allah jullie allen rijkelijk belonen voor jullie donaties,
in welke vorm dan ook!**

FAHM
INSTITUUT

FAHM
HOME

FAHM
PUBLISHING